

Středoškolská technika 2009
Setkání a prezentace prací
středoškolských studentů na ČVUT

FUNKCE TRESTU A TRESTÁNÍ V MODERNÍ SPOLEČNOSTI

Kriminalita mládeže – příčiny, trest a jeho alternativy

Šárka Staňková

Gymnázium Brno-Řečkovice
Terezy Novákové 2, Brno

Anotace

Cílem práce je zprostředkovat celkový pohled na problémy kriminality mládeže a poukázat na trendy jejího vývoje.

V první, více teoretické, části je uveden rozbor jednotlivých funkcí trestu a samostatná kapitola je věnována historickému vývoji trestního práva pro mladistvé. Jsou zde také zmíněny základní prvky platné právní úpravy a vyjmenována opatření, která zákon umožňuje mladistvým pachatelům trestné činnosti uložit.

Druhá část se věnuje rozboru příčin, které mohou vést u mládeže k delikventnímu chování. Je doplněna statistickými informacemi a grafy zobrazujícími vývoj kriminality mládeže z různých úhlů pohledu. Dále jsou zde zmíněna možná preventivní opatření, která by měla minimalizovat možnost překračování hranic zákona především u mladistvých pachatelů.

V závěru práce jsou zmíněny vybrané problémy mající vliv na kriminalitu mládeže a zhodnoceny dopady jednotlivých kroků činěných státním aparátem s ohledem na výchovu mládeže v rodinách i školách a jejich vliv na celospolečenské klima.

Úvod

Už v dávnověku se naši prapředkové sdružovali do určitých společenství, která musela být nějakým způsobem organizována a s jejich vnitřní funkcí také vždy úzce souviselo dodržování definovaných pravidel chování. Společnost prostřednictvím těchto pravidel vyjadřuje své zásady a hodnoty, které reprezentují její cíle a základní principy.

Člověk se už od narození prostřednictvím sociálních kontaktů se svým okolím postupně začleňuje do společnosti a přijímá její kulturu. V této souvislosti se jedná především o přijetí tradic, zvyků, jazyka a obecných pravidel života uvnitř dané společnosti. V průběhu tohoto procesu osvojování si lidské kultury každý jedinec tedy musí:

- 1. Porozumět kultuře dané společnosti, její sociální realitě a sociální interakci.*

2. *Internalizovat - zvnitřnit a přijmout za svůj určitý soubor hodnot, jež daná společnost sdílí, a určitý soubor norem, jejichž dodržování společnost vyžaduje.*
3. *Zvládnout základní způsoby chování v typických sociálních situacích, zejména naučit se hrát určité sociální role.¹*

Velmi důležitým znakem každého společenského zřízení, anebo pokud bychom chtěli být konkrétnější tak každého státu, je způsob, jak dokáže pracovat s mladou generací a jaké využívá metodiky k její výchově. Ne vždy je bohužel možné se při procesu výchovy a socializace mládeže vyhnout udílení trestů za přečiny proti společenským normám.

V poslední době se čím dále častěji mluví o nárůstu kriminality mládeže a ozývají se hlasy volající po zpřísnění sankcí proti mladým lidem, kteří se provinují proti státem stanoveným předpisům. Sílí diskuse o snížení hranice trestní odpovědnosti a jako odůvodnění tohoto kroku je uváděna především rostoucí brutalita mladistvých pachatelů. Já osobně se s těmito vyjádřeními neztotožňuji a právě z těchto důvodů bych tuto práci ráda zaměřila na problematiku kriminality a trestání mladistvých.

V první kapitole mé práce se budu soustředit v první řadě na objasnění smyslu a účelu trestání v tom nejobecnějším pojetí. Další kapitola bude věnována nástinu historie českého práva řešícího problematiku mladistvých a poslední část první poloviny práce bude věnována metodikám ustanoveným v trestním právu pro trestání mladistvých. Cílem této první části práce je čtenáře uvést do teorie trestu a seznámit jej s historickým vývojem trestního práva pro mladistvé a možnostmi, které dnešní právní úprava pro trestání mladistvých nabízí.

Druhá část práce složená ze dvou kapitol si klade za cíl pojmenovat příčiny vzniku kriminality mládeže a na grafech zpracovaných z dostupných statistických údajů ukázat její vývoj v čase a upozornit na případné problémy. Důležitým prvkem bude také diskuse nad v současnosti projednávanou změnou hranice trestní odpovědnosti a vyhodnocení dostupných informací. V této části bych ráda ukázala důvody, které mne vedou k názoru, že nárůst kriminality mladistvých není asi tím pravým důvodem pro rozvíření diskusí o snížení hranice trestní odpovědnosti.

V závěru bych si ráda ponechala k dispozici prostor pro vyjádření svého názoru na výsledky jednotlivých statistik a k navrhovanému snížení hranice trestní odpovědnosti. Výraznější prostor bych také ráda věnovala rozboru vlivu opatření uplatňovaných státní mocí v sociální a ekonomické oblasti a jejich možnému dopadu na životní podmínky mládeže. Především bych ráda komentovala oblasti týkající se výchovy v rodině a také opatření státu mající, dle mého názoru, negativní vliv na chování mladých lidí při vstupu do běžného ekonomického života.

---

¹ VEČEŘA, M., URBANOVÁ, M.: *Sociologie práva*. Plzeň; Vydav. a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 115